

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 92.439 van 19 januari 2001

A. 75.491/VIII-400

In zake : **ROUSSEAUX** Pierre,

rue Lt. Lozet 2
6840 Neufchâteau,

tegen :

de Belgische Staat,
vertegenwoordigd door de Minister van Justitie,

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean BOURTEMBOURG, advocaat,
Zwitserlandstraat 24
1060 Brussel,

DE RAAD VAN STATE, VIIIe KAMER,

Gezien het op 27 augustus 1997 ingediende verzoekschrift, waarbij Pierre ROUSSEAUX de nietigverklaring vordert van de administratieve beslissing die op 30 juni 1997 te zijnen aanzien is genomen en waarbij hem wordt meegedeeld dat "naar aanleiding van zijn kandidatuur voor een plaats van rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen gebleken is dat hij niet voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek";

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer HENSENNE, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 4 juli 2000, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 17 november 2000, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 8 december 2000;

Gehoord het verslag van mevrouw GEHLEN, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van verzoeker en van Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer HENSENNE, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende gegevens dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep :

1. Verzoeker, die licentiaat in de rechten is, heeft het beroep van advocaat zonder onderbreking uitgeoefend van 1 oktober 1979 tot 31 december 1994, dat is gedurende vijftien jaar en drie maanden.

Bij koninklijk besluit van 16 juli 1985 is hij benoemd tot plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Neufchâteau.

Bij een koninklijk besluit van 24 november 1994, dat op 1 januari 1995 in werking is getreden, is hij benoemd tot substituut van de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen.

2. Op 3 mei 1995 heeft verzoeker zich kandidaat gesteld voor het ambt van rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen. Het adviescomité van het gerechtelijk arrondissement Aarlen heeft in zijn advies van 6 juni 1995 geen bezwaar gemaakt tegen de ontvankelijkheid van die kandidatuur.

3. In het Belgisch Staatsblad van 18 april 1997 is bekendgemaakt dat een plaats van rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen openstond. Verzoeker heeft zich bij brief van 12 mei 1997 kandidaat gesteld voor die plaats.

Bij een brief d.d. 30 juni 1997 van het Ministerie van Justitie, getekend "Voor de Minister", is hem meegedeeld dat hij niet voldeed aan de benoemingsvoorwaarden vervat in artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek en is in dat verband het volgende gesteld : "Die bepaling luidt immers als volgt : "Om tot rechter als bedoeld in artikel 191 te worden benoemd, moet het lid van het openbaar ministerie benoemd met toepassing van artikel 194, § 2, ten minste 5 jaar het ambt van magistraat van het openbaar ministerie hebben vervuld.""

4. Op 31 juli 1997 heeft verzoeker de Minister een brief geschreven waarin hij die beslissing waarbij zijn kandidatuur onontvankelijk wordt verklaard op omstandige wijze betwist. In antwoord op die brief zijn hem de bewoordingen van de brief van 30 juni 1997 bevestigd;

Overwegende dat uit de uiteenzetting van verzoeker drie middelen kunnen worden afgeleid;

Overwegende dat verzoeker in het eerste middel uiteenzet dat in de bestreden handeling ten onrechte artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek wordt toegepast, zodat daarbij voorbijgegaan wordt aan artikel 191, § 2, 1° en 3°, van hetzelfde Wetboek; dat hij betoogt dat hij, aangezien hij bij een koninklijk besluit van 16 juli 1985 tot plaatsvervangend rechter is benoemd, "geacht wordt geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid" bedoeld in artikel 259bis van het Gerechtelijk Wetboek, zulks met toepassing van artikel 16, tweede lid, van de wet van 1 december 1994 betreffende de opleiding en werving van magistraten; dat hij daaruit afleidt dat hij voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 191, § 2, 1° en 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, voor de benoeming tot rechter in de rechtbank van eerste aanleg;

Overwegende dat de verwerende partij de tekst van artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek in herinnering brengt en er vervolgens op wijst dat verzoeker het ambt van magistraat van het openbaar ministerie pas sedert 1 januari 1995 uitoefent, wat wil zeggen dat hij dat ambt sedert minder dan vijf jaar uitoefende toen hij zich kandidaat heeft gesteld; dat zij betoogt dat artikel 191, § 2, 1° en 3°, van hetzelfde Wetboek beschouwd moet worden als een regel van het gemene recht die van toepassing is op elke persoon die zich kandidaat heeft gesteld, terwijl de bepaling waarnaar in het bestreden besluit wordt verwezen een bijzondere regel is die toegepast diende te worden op verzoeker, die substituut van de procureur des Konings is;

Overwegende dat verzoeker er in zijn memorie van wederantwoord op wijst dat hij geacht wordt geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid dat verplicht is krachtens artikel 259bis van het Gerechtelijk Wetboek en dat "die situatie zowel vroeger en nu als in de toekomst geldt"; dat volgens hem artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek alleen van toepassing is op de gegadigden die het ambt van substituut van de procureur des Konings uitoefenen en nooit een ander ambt hebben uitgeoefend, terwijl artikel 191, § 2, 3°, betrekking heeft op personen die ofwel andere juridische ambten hebben uitgeoefend, ofwel een van die ambten én het ambt van magistraat van het openbaar ministerie hebben uitgeoefend; dat hij betoogt dat de voorwaarden betreffende de duur van de uitoefening van het ambt van magistraat van het openbaar ministerie, voor degene die dat ambt uitoefent wanneer hij zich kandidaat stelt, niet-cumulatief zijn en dat "aangezien hij geslaagd is (of geacht wordt geslaagd te zijn) voor het examen inzake beroepsbekwaamheid :

- ofwel, wanneer hij nooit een ander ambt heeft uitgeoefend DAN dat van SUBSTITUUT VAN DE PROCUREUR DES KONINGS, hij dat ambt gedurende vijf jaar moet hebben uitgeoefend (Ger. W., art. 191bis, § 2);
- ofwel gedurende ten minste twaalf jaar "werkzaam moet zijn geweest aan de balie" zonder meer óf "werkzaam moet zijn geweest aan de balie" én een of meer van de overige vermelde functies moet hebben uitgeoefend (Ger. W., art. 191, § 2, 3°)";

dat hij besluit dat hij ontegensprekelijk voldoet aan de voorwaarden inzake ontvankelijkheid, gesteld in artikel 191, § 2, 3°;

Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie verwijst naar de parlementaire voorbereiding van artikel 191bis van het Gerechtelijk Wetboek, waaruit, volgens haar, blijkt dat "de wetgever, met het oog op het garanderen van de continuïteit van de werking van het parket en ter compensatie van het toegankelijker maken van het ambt van magistraat van het openbaar ministerie door het verlagen van de anciënniteit voor wie slaagde voor het examen inzake beroepsbekwaamheid, in het bijzonder aan de kandidaten die deel uitmaken van het openbaar ministerie een bijkomende voorwaarde heeft opgelegd ten opzichte van de gemeenrechtelijke voorwaarden waaraan men moet voldoen om zich kandidaat te kunnen stellen voor een plaats van rechter, namelijk een anciënniteit van vijf jaar in het ambt van lid van het openbaar ministerie"; dat zij daarop laat volgen dat verzoeker, aangezien hij de afwijking verleend aan plaatsvervangende rechters heeft genoten toen hij in het ambt van substituut van de procureur des Konings is benoemd en hij ervoor gekozen heeft dat ambt uit te oefenen, "er vrijwillig voor gekozen heeft onder de toepassing te vallen van de regels die gelden voor de leden van het openbaar ministerie, met inbegrip van artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek";

Overwegende dat bij artikel 17 van de wet van 1 december 1994 betreffende de opleiding en werving van magistraten artikel 21, § 1, tweede lid, van de wet van 18 juli 1991 door de volgende bepaling wordt vervangen :

" De plaatsvervangende rechters benoemd vóór de inwerkingtreding van deze wet (...) worden geacht geslaagd te zijn voor het examen inzake beroepsbekwaamheid, bedoeld in artikel 259bis van hetzelfde Wetboek.";

dat die toevoeging er, volgens de parlementaire voorbereiding van de wet van 1 december 1994, toe strekt dat geen twijfel meer kan bestaan "over het feit dat plaatsvervangende rechters geacht zijn geslaagd te zijn voor het examen beroepsbekwaamheid, voorzover zij benoemd zijn vóór de inwerkingtreding van de wet van 18 juli 1991, in casu 1 oktober 1993" (zie Gedr. St. Senaat, 1993-1994, nr. 1168/1, blz. 3); dat verzoeker, die tot plaatsvervangend rechter is benoemd bij koninklijk besluit van 16 juli 1985, gelijkgesteld wordt met degenen die voor het examen inzake beroepsbekwaamheid zijn geslaagd, wat trouwens blijkt uit zijn benoeming tot substituut van de procureur des Konings;

Overwegende dat artikel 191 van het Gerechtelijk Wetboek als volgt luidt :

" § 1. Om tot rechter in de rechtbank van eerste aanleg, (...) te worden benoemd, moet de kandidaat doctor of licentiaat in de rechten zijn en voor het bij artikel 259bis voorgeschreven examen inzake beroepsbekwaamheid geslaagd zijn of de bij artikel 259quater, § 2, voorgeschreven gerechtelijke stage doorgeemaakt hebben.

§ 2. De kandidaat die voor het examen inzake beroepsbekwaamheid is geslaagd, moet bovendien :

1° hetzij ten minste tien jaar ononderbroken werkzaam zijn geweest aan de balie;

2° (...)

3° hetzij ten minste twaalf jaar werkzaam zijn geweest aan de balie, het ambt van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter of van notaris hebben vervuld of een academische of een rechtswetenschappelijke functie hebben bekleed, of een juridisch ambt hebben uitgeoefend in een openbare of private dienst.

(...)"

dat artikel 191bis, § 2, welke bepaling in het Gerechtelijk Wetboek is ingevoegd bij artikel 2 van de voornoemde wet van 1 december 1994, als volgt luidt :

" Om tot rechter als bedoeld in artikel 191 te worden benoemd, moet het lid van het openbaar ministerie benoemd met toepassing van artikel 194, § 2, ten minste 5 jaar het ambt van magistraat van het openbaar ministerie hebben vervuld";

dat uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 1 december 1994 blijkt dat aan de uit het parket afkomstige kandidaten voor het ambt van rechter een bijkomende voorwaarde van vijf jaar parket-anciënniteit is opgelegd "ter compensatie van het toegankelijker maken van het ambt van magistraat van het openbaar ministerie door het verlagen van de anciënniteit voor wie slaagde (voor) het examen inzake

beroepsbekwaamheid" (Gedr. St. Senaat, 1993-194, nr. 1168/1, blz 2.); dat dezelfde voorwaarde van anciënniteit bij het parket opgelegd is aan degenen die een gerechtelijke stage hebben volbracht, en zulks "om te vermijden dat magistraten van het openbaar ministerie benoemd na deze gerechtelijke stage van 18 (maanden) onmiddellijk zouden kunnen ... worden (benoemd) bij de zittende magistratuur" (ibidem);

Overwegende dat de interpretatie van de verwerende partij naar luid waarvan de hoedanigheid van parketmagistraat noodzakelijkerwijze leidt tot de toepassing van artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek, en niet van artikel 191 van hetzelfde Wetboek, een aanzienlijk nadeel zou opleveren voor degenen die, op het ogenblik dat zij zich kandidaat stellen, het ambt van magistraat van het openbaar ministerie uitoefenen doch tegelijk voldoen aan de benoemingsvoorwaarden opgesomd in het voormelde artikel 191, terwijl geen rekening behoeft te worden gehouden met hun anciënniteit in het eerstgenoemde ambt; dat zulks niet de bedoeling van de wetgever was; dat de indiener van het wetsvoorstel erop gewezen heeft dat artikel 191bis van het Gerechtelijk Wetboek "uitsluitend (bepaalt) dat magistraten van het openbaar ministerie die ofwel via de verkorte gerechtelijke stage ofwel via het examen inzake beroepsbekwaamheid zijn benoemd, slechts tot rechter kunnen worden benoemd mits een anciënniteit van vijf jaar op het parket. Het staat juristen echter vrij om via de buitenbaan tot de zittende magistratuur toe te treden, dit wil zeggen na het examen inzake beroepsbekwaamheid en op grond van de vereiste juridische beroepservaring" en dat "(men) in elk geval ... noch de gerechtelijke stagiairs, noch de geslaagden voor het examen inzake beroepsbekwaamheid na hun benoeming (kan) verplichten ten minste vijf jaar het ambt van magistraat uit te oefenen";

Overwegende dat verzoeker licentiaat in de rechten is, dat hij gedurende meer dan twaalf jaar bij de balie werkzaam is geweest en dat hij nu en in de toekomst geacht wordt geslaagd te zijn voor het examen inzake de beroepsbekwaamheid bedoeld in artikel 259bis van het Gerechtelijk Wetboek; dat hij de objectieve voorwaarden vervult waaraan voldaan moet zijn om tot rechter in de rechtbank van eerste aanleg te kunnen worden benoemd; dat de verwerende partij, toen zij besloten heeft de kandidatuur van verzoeker niet te aanvaarden door van artikel 191, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek een uitlegging te geven waardoor die bepaling strijdig zou zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, die bepaling verkeerd heeft toegepast; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat er geen grond bestaat om onderzoek te wijden aan de overige middelen, die, gesteld dat ze gegrond zijn, niet tot een ruimere nietigverklaring kunnen leiden,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de beslissing vervat in de brief van 30 juni 1997 naar luid waarvan Pierre ROUSSEAUX niet voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 191bis, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek om benoemd te kunnen worden in een plaats van rechter in de rechtbank van eerste aanleg te Aarlen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 7.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op negentien januari tweeduizend en één door :

de Hr.	GEUS,	kamervoorzitter,
Mevr.	DAURMONT,	staatsraad,
Mevr.	GEHLEN,	staatsraad,
Mevr.	HONDERMARCQ,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Cl. HONDERMARCQ.

J.-Cl. GEUS.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.